

Handläggare: Anahitta Shaghoie
Telefon: 08 508 33 664

Till
Utbildningsnämnden
2012-11-29

Skolelevers ogiltiga frånvaro

Yttrande över rapport från Stadsrevisionen, revisionsrapport nr 3/2012.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsrevisionen som yttrande över rapporten.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Håkan Edman
Grundskoledirektör

Johanna Engman
T.f. gymnasiedirektör

Sammanfattning

Revisionskontoret har granskat skolornas rutiner för arbetet med ogiltig frånvaro. Syftet med granskningen har varit att bedöma om det finns ändamålsenliga rutiner för registrering, uppföljning och analys av ogiltig frånvaro, hur vårdnadshavare meddelas samt om åtgärder vidtas i enlighet med skollagen och centrala riktlinjer. I granskningen har också ingått att bedöma om nämnden har en samlad bild av skolpliktiga elever med hög frånvaro oavsett hos vilken huvudman eleven går. Revisionskontorets samlade bedömning är att några av de granskade skolorna inte har helt tillfredställande rutiner för att registrera, följa upp och analysera och åtgärda frånvaron. Vidare har nämnden enligt revisionskontorets bedömning inte

en samlad bild av elevers ogiltiga frånvaro oavsett om eleven går i nämndens egna skolor eller hos annan huvudman. Nämndens information begränsas till total ogiltig frånvaro för nämndens egna skolor.

Utbildningsförvaltningen har en framtagen plan för hantering av elevers frånvaro där en åtgärdstrappa ingår, denna ska inför varje läsår aktualiseras för elev och vårdnadshavare. Utvecklandet av det gemensamma digitala systemet för frånvaroregistrering pågår. Grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen följer under tiden upp elevers frånvaro. Utbildningsförvaltningen kommer att se till att det på varje grundskola finns minst en person som administrerar det digitala systemet för frånvaroregistrering. På utbildningsförvaltningen finns också ett pågående arbete med förslag på ett gemensamt stöd till stadens alla grundskolor oavsett skolhuvudman.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningens grundskoleavdelning i samråd med gymnasieavdelningen och tillhandahållaravdelningen.

Bakgrund

Stadsrevisionen har granskat skolelevers ogiltiga frånvaro i Stockholms stad. Granskningen har genomförts vid 6 kommunala grundskolor och 2 kommunala gymnasieskolor. Andelen frånvaro på de granskade grundskolorna varierade mellan 2 och 13 procent. 296 elever hade en registrerad total frånvaro på 25 procent eller mer (perioden 1 januari till 15 april 2012) och hälften av dessa hade en frånvaro på 40 procent eller mer. Bland dessa var 16 elever hemmasittare, det vill säga fullständigt frånvarande. De granskade gymnasieskolorna visar ogiltig frånvaro på 8 respektive 17 procent (läsåret 2011/2012).

Syftet med granskningen har varit att bedöma om grundskolorna och gymnasieskolorna har ändamålsenliga rutiner för registrering, uppföljning och analys av ogiltig frånvaro, hur vårdnadshavare meddelas samt om åtgärder vidtas i enlighet med skollagen och centrala riktlinjer. I granskningen har också ingått att bedöma om utbildningsnämnden har en samlad bild av skolpliktiga stockholmselever med hög ogiltig frånvaro oavsett huvudman.

Vad gäller skolornas rutiner för arbetet med elevernas frånvaro framgår av rapporten att det finns rutiner för information, men att den skriftliga informationen till elever och föräldrar, inklusive informationen på hemsidan, varierar mellan skolorna.

Vad gäller uppföljning och analys av den ogiltiga frånvaron visar stadsrevisionens granskning att Skolwebben ger rapporter över elevers frånvaromönster utifrån giltig och ogiltig frånvaro, veckovis och ämnesvis men att det saknas frånvarostatistik på klass- och skolnivå för analys. Av rapporten framgår också att det centralt pågår ett arbete med att utveckla statistikfunktionen. Det finns enligt rapporten förvaltningsgemensamma rutiner för registrering av elevers frånvaro men tillämpningen av dessa varierar. Av rapporten framgår också att det finns skillnader i hur generös rektor är att bevilja ledighet.

Det gemensamma stödet till rektorerna i deras arbete med att främja närvaro i skolan och stöd i arbetet med elever som har mycket hög frånvaro behöver centralt prioriteras. Stadsrevisionen anser att det projekt som pågår på grundskoleavdelningen ”Steg mot ökad skolnärvaro” i samarbete med socialförvaltningen är positivt.

Revisionskontorets samlade bedömning är att några av de granskade skolorna inte har helt tillfredställande rutiner för registrering, uppföljning, analys och åtgärder av frånvaron. Vidare har utbildningsnämnden inte en samlad bild av elevers ogiltiga frånvaro oavsett om eleven går i nämndens egna skolor eller hos annan huvudman. Nämndens information begränsas till total ogiltig frånvaro för nämndens egna skolor. Fristående skolor ska enligt 7 kap. 22 § skollagen när en elev är frånvarande i betydande utsträckning anmäla detta till hemkommunen. Stadsrevisionen föreslår att förvaltningen i dialog med fristående huvudmän ska komma överens om en gräns då lagen inte definierat frånvaro i betydande utsträckning.

Förvaltningens synpunkter

Information till elev och vårdnadshavare

Vad gäller skolornas information till elever och vårdnadshavare har förvaltningen en framtagen handlingsplan för hantering av elevers frånvaro där en åtgärdstrappa för skolans insatser ingår. Åtgärdstrappan ingår också i den av nämnden beslutade ”Riktlinjer och stödmaterial för samverkan och ansvarsfördelning mellan stadsdelsnämndernas verksamheter och skolan”. Handlingsplanen ska inför varje läsår aktualiseras för elev och vårdnadshavare.

Uppföljning och analys

På grundskolan pågår utvecklandet av statistikfunktionen i det gemensamma digitala systemet. För att kunna ta del av statistik på klass- och skolnivå kommer dessa funktioner att särskilt beaktas i utformningen av statistikfunktionen. Från

och med höstterminen 2012 får grundskolecheferna varje månad statistik över elevers ogiltiga frånvaro för att ha beredskap i sitt arbete med stöd för rektorer.

Vad gäller gymnasieskolan kommer rutiner för sammanställning inom gymnasieskolan att utformas. En inriktning är att skolorna varje månad till central förvaltning ska sända in frånvarostatistik som följs upp av gymnasieavdelningen.

Registrering av frånvaro

Vad gäller variationen av registrering av frånvaro mellan skolorna kommer grundskoleavdelningen att se till att varje skola har minst en person som administrerar det gemensamma digitala systemet. Förbättringen av registreringen av frånvaron på skolorna har i syfte att säkerställa redovisningen av frånvaron i betyget samt att uppfylla lagstiftningens krav på att informera hemmet om frånvaro. Grundskolan och gymnasieskolan har utvecklat en SMS-tjänst där vårdnadshavare har möjlighet att bli informerade om elevens ogiltiga frånvaro från det första frånvarotillfället. Implementeringen av denna tjänst pågår.

Beviljande av ledighet enligt skollag

Rätten till utbildning och skolplikt gäller barn som är bosatta i landet. Enligt skollagen får rektor besluta att bevilja kortare ledighet för enskilda angelägenheter. För längre ledighet krävs synnerliga skäl. För att stödja rektorer i arbetet med elevers ledighet kommer förvaltningen att säkerställa att stadens rektorer har kännedom om gällande lagar, förordningar, allmänna råd och riktlinjer i syfte att skapa likvärdighet.

Definition av frånvaro i betydande utsträckning

Om en elev i en fristående skola utan giltig orsak är frånvarande i betydande utsträckning ska huvudmannen enligt 7 kap 22 § 2 st skollagen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen.

Det finns varken i aktuell lagtext eller i förarbetena angivet vilken omfattning av frånvaro som avses med ”frånvaro i betydande utsträckning” eller vilken tidsaspekt som avses med ”snarast lämna uppgift”.

Utbildningsförvaltningens uppfattning är att det måste göras en individuell bedömning i varje enskilt fall i fråga om när anmälan till hemkommunen ska göras. Förvaltningen kommer att ha dialog med fristående huvudmän om vilken gräns som är lämplig då lagen inte definierat ”frånvaro i betydande utsträckning”.

Det är av största betydelse att den fristående skolan har vidtagit åtgärder för att få eleven att återgå till undervisning innan anmälan görs. Det är likväl av största vikt att den fristående skolan fortsätter åtgärdsarbetet även efter det att anmälan till hemkommunen har gjorts.

För att möta hemkommunens ansvar för elever som från fristående skolor är frånvarande i betydande utsträckning har förvaltningen inrättat en funktion på tillhandahållaravdelningen som ansvarar för uppföljningen av dessa elevers skolgång. Funktionen arbetar för närvarande tillsammans med skolpliktsbevakande skola med elever som från fristående skola anmälts vara frånvarande i betydande utsträckning. I förlängningen kan kommunal skola komma att överta ansvaret för elevens skolgång om eleven inte får en fungerande skolgång vid den fristående skolan. På utbildningsförvaltningen pågår ett arbete med att se över denna ansvarsfördelning. Det finns anledning att till nämnden återkomma med åtgärder kring hemkommunens ansvar att se till att skolpliktiga barn som inte går i dess grundskola får föreskriven utbildning.

Stöd från central förvaltning

Grundskolans ledning följer frekvent upp elevers frånvaro vid kommunala skolor och stödjer rektorer i deras arbete med elevers frånvaro. Utöver detta tillser förvaltningen genom funktioner på tillhandahållaravdelningen ett stöd för fristående skolor gällande uppföljning av skolornas agerande vid elevers ogiltiga frånvaro. Utbildningsförvaltningen kommer snarast att återkomma med förslag på hur det gemensamma stödet för stadens alla skolor kan organiseras på utbildningsförvaltningen.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsrevisionen som yttrande över rapporten.